

1417 – en kriminalsag om fisk

- sagen om Næstveds fiskeri ved Lolland og hvad deraf fulgte.

Folk fra Næstved fiskede i begyndelsen af 1400-årene sædvanen tro ved Lollands nordkyst i et område, som det ny Maribo Kloster nu mente var deres. Maribo Birgittinerkloster var stiftet året før i 1416 af kong Erik af Pommern.

Nogle munke fra Maribo Kloster sejlede derfor ud for at konfiskere Næstvedfiskernes fangst. Fiskerne blev rasende og forfulgte munkene i land og brændte den gård, hvor munkene havde gemt sig. Næstved-folkene greb munken Niels Hermansen og to bønder og bragte dem til Næstved, hvor byfogeden holdt rettergang over dem. Til trods for, at abbedvikar Villads fra Skovkloster og chefen for Gråbrødre-klostret ville gå i borgen for de tre mænd, blev de halshugget og begravet i uindviet jord på retterstedet på Åsen. Maribo Kloster klagede naturligvis til kongen!

Kongens domstol behandlede sagen i Kalundborg sidst på året 1417. Munken Gert Rynning mødte for Maribo Kloster. Retten dømte byfogeden i Næstved fra sin stilling, fordi han havde dømt på en forkert dag, en dag, der ikke var tingdag! Byen Næstved fik derefter besked på at grave de tre henrettede op og begrave dem i indviet jord. Desuden skulle man betale bøder til kongen og erstatning til de henrettedes familier. Og man skulle betale erstatning for den nedbrændte gård til Maribo Kloster. Det blev altså en dyr sag for Næstved!

Derefter kunne Næstved overveje at rejse en lovformelig sag om retten til fiskeriet ved Lollands kyst og dermed retten til de fangede fisk, som blev vurderet til en samlet sum på 8 skilling grot (for det beløb kunne to skomagere betale deres årlige husleje til Skovkloster). Vi ved ikke, om det skete, men Næstved havde i hvert fald lært, at selvtægt ikke betaler sig! Og slet ikke over for et nyt, kongeligt støttet kloster!

Palle af Karrebæk

Læs mere:

Brodin, René: Skrøner fra middelalderen, Museumsrådet i Storstrøms Amt 2000, s. 26 f.

Danske Magazin, første bind, 1. hæfte, København 1745, Dom over Nestved Mænd 1417, s. 366 f.

Smith, Otto: Næstved 1135-1935, Næstved 1935, s. 28 f.